

Een punten maar titels

'Scoor een Boek' associeert het plezier van lezen met bewegen

De ontleding is een van de sluipende problemen van deze tijd. Kinderen die nooit kinderboeken inkijken, zullen eerst hun taal en vervolgens hun denken slechter ontwikkelen dan fervente lezers. Sommigen halen hun achterstand later in, maar lezen is bij uitstek een bezigheid die jong moet worden geleerd. Plezier is daarbij een sleutelwoord. Verhalen bieden avontuur, maar daarvoor moet een kind eerst ontdekken dat een boek niet saai is en net zo spannend kan zijn als bijvoorbeeld een voetbalwedstrijd. De actie 'Scoor een Boek' maakt op briljante wijze de verbinding tussen lezen en voetbal. Het maakt lezen aantrekkelijk voor ballenschoppers, maar tegelijk ook voetbal leuker voor boekenwurmpjes. JEROEN KUYPERS

”Als profvoetballers lezen cool vinden, dan moet het ook wel cool zijn, is de associatie die de kinderen maken”

Krista Visser (Dbieb Leeuwarden)

Sport is vaak een doel op zich maar wordt evengoed ingezet als middel, om sociale integratie te bevorderen en om deelnemers fysiek en mentaal gezonder te maken. Van lichamelijke of sociale naar geestelijke ontwikkeling is dan maar één stap. Het lijkt vergezocht om laaggeletterdheid tegen te gaan door middel van sport, en toch is het juist dat wat er in en om Leeuwarden nu al drie jaar met succes gebeurt. In de actie ‘Scoor een Boek’ werken leesconsulenten, buurtsportcoaches en spelers van het eerste en tweede elftal van SC Cambuur nauw samen. “Met deze actie bereiken we tussen de vierhonderd en vijfhonderd leerlingen in de groepen vijf en zes van het basisonderwijs”, zegt Lian Veneboer, buurtsportcoach in de Friese hoofdstad. “Dit project heeft dus een grote impact.”

Een competitie zonder trofee

Lian organiseert steeds een drietal gymlessen, waarin de sportattributen worden vervangen door boeken en het doel van het spel is om de titel van een boek te raden. De leerlingen krijgen lol in het ingenieuze boekenspel, waarvoor de buurtsportcoach haar fantasie bijna even hard aan het werk heeft gezet als een kinderboekenauteur. Een spel verzinnen of een plot doet beide een beroep op de verbeeldingskracht. “Het achterliggende idee is de kinderen op een andere manier naar lezen te laten kijken en ook om ze de positieve associatie te laten maken met sport en bewegen.” De gymlessen vormen het

middenstuk van het project. Ze zijn vooral belangrijk om de mentale verankering van lezen en sport te maken. Aan de start en het eindpunt van het leesbevorderingstraject staan enkele professionele voetballers van SC Cambuur. Als ‘Scoor een Boek’ met een verhaal zou worden vergeleken, dan vormen zij de hoofdrolspelers. De profvoetballers trappen ‘Scoor een Boek’ letterlijk en figuurlijk af, met hun komst naar het schoolplein elk jaar in een andere school. “Ze zetten een competitie in gang tussen de verschillende scholen en SC Cambuur,” verduidelijkt Karin Smit, manager maatschappelijke projecten bij de club, de afdeling ‘Cambuur Verbindt’. “De klas die de meeste boeken heeft gescoord, waarvan de leerlingen dus de meeste boeken hebben gelezen, wint. Maar het is een competitie zonder doelpunten en zonder

beker. De zichtbare beloning voor de kinderen is de bekendmaking in het stadion van SC Cambuur, of in een andere sporttempel, zoals afgelopen jaar een grote sporthal, waar een SC Cambuurspeler dan naartoe komt, maar de eigenlijke beloning is natuurlijk dat ze het plezier van het lezen hebben ontdekt.”

Kleine shots

Kinderen die een boek nog niet wilden vastpakken, laat staan inkijken, krijgen dankzij het project een geheel ander beeld van wat lezen is. Vanaf de aftrap tot aan het afsluitende en feestelijke eindevenement wordt namelijk constant en consequent de link gelegd met sport en vooral met voetbal. Toch is de rol die de profvoetballers spelen, zowel op het schoolplein als in de videofilmpjes en het eindevenement die

het project begeleiden, van doorslaggevend belang. We zien voetballers die naar de bibliotheek gaan en daar boeken voor zichzelf uitzoeken. Er worden ook grapjes gemaakt, bijvoorbeeld wanneer een van beide spelers enkele malen zoek is en dan betrapt wordt op het toilet, waar hij alvast zit te lezen. “Kleine shots zijn ook wezenlijk belangrijk”, legt Smit uit, “zoals wanneer de spelers de bus in gaan, op weg naar een uitwedstrijd en dan een boek bij zich blijken te hebben voor onderweg.” En Krista Visser, verantwoordelijke voor marketing en pr bij Dbieb in Leeuwarden, vult aan: “Of wanneer de spelers herkend worden in de bibliotheek tijdens de opnames

**Scoor
een
Boek!**

“De rol die de voetballers spelen, zowel op het schoolplein als in de videofilmpjes en het eindevenement, is van doorslaggevend belang”

Karin Smit (SC Cambuur)

“Het project heeft bij deze kinderen het idee dat lezen saai is volledig uitgebannen. Ze lezen op school maar ze lezen ook thuis, zonder dat daar nog extra aanmoediging voor nodig is”

Krista Visser (Dbieb Leeuwarden)

van de video's. Dat is door ons in scène gezet, maar het maakt een enorme indruk op de kinderen. Deze spelers zijn hun helden. Als ze op het schoolplein verschijnen, worden ze zo mogelijk nog enthousiaster dan wanneer ze Sinterklaas zien binnenkomen. Als profvoetballers lezen cool vinden, dan moet het ook wel cool zijn, is de associatie die de kinderen maken.”

Overtuigingskracht

‘Scoor een Boek’ is een project waarvan de overtuigingskracht staat of valt met de geloofwaardigheid van de rolmodellen die worden ingezet. Een speler die halfslach-

tig acteert en doet alsof hij graag leest terwijl de blik in zijn ogen een heel ander verhaal vertelt, sorteert geen effect. “Daarom zetten we ook niet zomaar elke speler in”, zegt Smit. “Alle leden van het eerste elftal weten dat maatschappelijke projecten tot hun takenpakket behoren. Daar hebben ze geen enkele moeite mee, dat doen ze juist graag, maar inderdaad, niet iedere speler houdt van lezen. Degenen die wij hebben geselecteerd voor ‘Scoor een Boek’ zijn echte boekenliefhebbers. We hoeven ze niet te dwingen naar de bibliotheek te gaan, dat doen ze toch wel. Ze hebben er zelf zichtbaar plezier in met

de lezende kinderen bezig te zijn, ze aan te moedigen om zoveel mogelijk te lezen.” De overtuigingskracht komt dus vanuit de spelers zelf en dan werkt de magie: ik wil zijn zoals deze spelers + deze spelers lezen = ik moet ook gaan lezen.

Grand Finale

Het project loopt nu drie jaar. De eerste editie ging van start tijdens de pandemiejaren waardoor de grand finale in het Cambuurstadion niet gezamenlijk mocht plaatsvinden en de kinderen dus een belangrijk deel ervan misten. En een afsluiter is niet alleen feestelijk. De uren die de

kinderen in de sporthal doorbrengen (met nu in zekere zin henzelf als de hoofdrolspelers) in het gezelschap van de spelers die ze toch een beetje van nabij hebben leren kennen, maakt dat ze deze voetballers nog meer bewonderen. Die kans hebben ze die eerste keer gemist. Desondanks is de impact van ook die eerste editie blijvend geweest, zegt Visser. “We hebben gezien dat de leesconsulenten die daarna met boeken in de klassen kwamen, heel enthousiast werden verwelkomd door de leerlingen. Voor hen was het niet langer de vraag: ‘Raak ik al mijn boeken wel kwijt?’, maar ‘Heb ik er wel voldoende meegenomen?’ Het project heeft bij deze kinderen het idee dat lezen saai is volledig uitgebannen. Ze lezen op school, maar ze lezen ook thuis, zonder dat daar nog extra aanmoediging voor nodig is. We hebben tegelijk met het klasproject een programma ontwikkeld om ook de ouders erbij te betrekken, zodat zij de leerlingen kunnen stimuleren te blijven lezen. Maar hoe belangrijk de rol van de ouders ook is, wie geraakt is door ons project, blijkt de stap toch vaak wel definitief te hebben gezet. Met welk genre dat gebeurt, is in wezen niet van belang. Toen een van de spelers vertelde dat hij van Harry Potter hield, ging er een zucht van verlichting door die klas: als hij dat graag leest mogen wij dat ook, en dit genre was al bekend bij hen door de films. Kinderen die beginnen met fantasy zullen later wellicht op iets anders overstappen, op crimefiction of op literatuur. Wat ze lezen is in dit stadium van secundair belang. Waar het om gaat is dát ze verhalen lezen. Want het boek heeft tegenwoordig veel concurrenten, zoals de social media. We spelen daar trouwens deels op

in, door ze ook e-books ter beschikking te stellen en niet alleen papieren boeken.”

Landelijk uitgerold

‘Scoor een Boek’ is dermate succesvol in Leeuwarden dat je zou denken dat het concept daar ook bedacht is, maar die eer valt de Friezen helaas niet te beurt. Het project is landelijk uitgerold en veel eredivisieclubs doen eraan mee. Ook zou je denken dat de dunbevolkte en vrij homogene Friese provincie minder last heeft van ontleding en laaggeletterdheid dan de Randstad of andere sterk verstedelijkte regio’s van ons land. Ook dat is niet waar. “Leeuwarden is op alle vlakken divers genoeg om ook ons deze problematiek te bezorgen”, zegt Veneboer. Maar met 4880 boeken die werden geleend in de gemeentelijke bibliotheken van Leeuwarden en Tytsjerksteradiel of thuis uit boekenkasten gehaald, alleen al dit jaar, door de leerlingen die meededen aan ‘Scoor een Boek’, is wel duidelijk dat het project ook in volume impact heeft gehad. Wie schrijft, die blijft, luidt het gezegde, wie begint te lezen, blijft lezen, zouden we daarop kunnen variëren. In Friesland komen er elk jaar honderden van deze blijvende lezers bij. Een beter bewijs dat voetbal niet alleen gezond is voor de benen maar ook voor die van de hersenen is moeilijk denkbaar. ■

“Wat ze lezen is in dit stadium van secundair belang. Waar het om gaat is dát ze verhalen lezen”

Krista Visser (Obieb Leeuwarden)

